

DECIZIE

13 noiembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu,
Galina Stratulat,
Maria Ghervas,
Victor Burduh,
Svetlana Filincova

examinând recursul declarat de SRL „Prointelect-MP”, prin intermediul directorului Mihail Enachi și a avocatului Doina Crețu,

în cauza civilă la cererea înaintată de SRL „Prointelect-MP” împotriva SRL „GC-Trade” cu privire la încasarea datoriei, a dobânzii de întârziere, a penalităților și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 12 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admisă cererea de apel depusă de SRL „GC-Trade”, casată hotărârea din 08 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, fiind pronunțată o nouă hotărâre de respingere a acțiunii,

c o n s t a t ă:

La 25 aprilie 2018, SRL „Prointelect-MP” s-a adresat în instanță cu o cerere de chemare în judecată împotriva SRL „GC-Trade” cu privire la încasarea datoriei, a dobânzii de întârziere, a penalităților și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta a invocat că, potrivit contractului-comandă pentru serviciile de transport nr.003NC din 18 decembrie 2017, încheiat în calitate de transportator cu SRL „GC-Trade”, a prestat servicii de transport internațional de mărfuri pe traseul Rusia-Moldova, iar pârâta și-a asumat obligația și responsabilitatea să achite serviciile de transport oferite de reclamantă potrivit facturii seria XI nr. 1076838 din 21 decembrie 2017, în sumă de 18852,57 lei.

Potrivit reclamantei, serviciile de transport au fost prestate în conformitate cu normele și termenul stabilit de către părți, fapt confirmat prin scrisoarea de trăsură CMR nr. CR 0158012 și actul de îndeplinire a serviciilor nr.1004 din 21 decembrie 2017, semnat de ambele părți.

În conformitate cu prevederile contractuale, pârâta urma să achite datoria în decurs de 20 zile după semnarea actelor sau după îndeplinirea serviciilor de transport internațional de mărfuri, astfel încât datoria a devenit scadentă la 11 ianuarie 2018,

iar conform actului de verificare a decontărilor dintre reclamantă și pârâtă, se constată că aceasta din urmă are o datorie față de reclamantă în mărime totală de 10000 lei.

Astfel, reclamanta a remis în adresa pârâtei somații, care nu s-au soldat cu succes.

În așa mod, ținând cont de prevederile art. 512, 514, 572, 619, 994, 980 din Codul civil, pârâta urmează să stingă datoria formată față de reclamantă și să achite dobânda de întârziere, ce constituie pentru perioada de până la 20 aprilie 2018 suma de 525,67 lei, iar conform pct.7 din contractul încheiat între părți, pârâta urmează să achite și o penalitate de 2% din suma datorată pentru fiecare zi de întârziere, ce însumează pentru perioada de întârziere până la 20 aprilie 2018 (100 zile) suma de 24757,43 lei.

Reieșind din cele expuse, SRL „Prointelect-MP” a solicitat încasarea din contul SRL „GC-Trade” a datoriei în sumă de 10000 lei, a dobânzii de întârziere în sumă de 525,67 lei, a penalității în sumă de 24757,43 lei și a cheltuielilor de judecată compuse din taxa de stat în sumă de 1058,50 lei și cheltuielile de asistență juridică în sumă de 8000 lei.

Prin hotărârea din 08 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani acțiunea depusă de SRL „Prointelect-MP” a fost admisă.

Prin decizia din 12 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost admisă cererea de apel depusă de SRL „GC-Trade”, casată hotărârea din 08 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, fiind pronunțată o nouă hotărâre, prin care cererea de chemare în judecată a SRL „Prointelect-MP” împotriva SRL „GC-Trade” cu privire la încasarea datoriei, a dobânzii de întârziere, a penalităților și compensarea cheltuielilor de judecată, a fost respinsă ca fiind neîntemeiată. S-a încasat din contul SRL „Prointelect-MP” în beneficiul SRL „GC- Trade” suma de 793 (șapte sute nouăzeci și trei) lei 86 bani cu titlu de taxă de stat achitată pentru apelul depus.

Pentru a decide astfel instanța de apel a reținut că, în speță nu se întrunesc temeiurile legale pentru adjudecarea sumei de 10000 lei din contul apelantei în contextul în care această sumă a fost achitată intimătei integral. Subsecvent, Colegiul a constatat că în speță nu se întrunesc nici temeiurile legale pentru adjudecarea penalității și a dobânzii de întârziere.

La 06 iunie 2019, SRL „Prointelect-MP”, prin intermediul directorului Mihail Enachi și a avocatului Doina Crețu, a contestat cu recurs decizia din 12 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea recursului a invocat faptul că instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material, nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, a apreciat arbitrar probele prezentate de către participanții la proces, iar concluziile instanței sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii. Suplimentar, s-a indicat asupra faptului că la momentul adresării cererii de chemare în judecată, datoria SRL „GC- Trade” față de recurentă exista și, din aceste considerente, concluzia instanței de apel cu privire la respingerea pretențiilor de încasare a penalității și a dobânzii de întârziere este una neîntemeiată.

Astfel, recurenta a solicitat admiterea cererii de recurs, casarea integrală a deciziei din 12 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, cu menținerea hotărârii din 08 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, încasarea din contul SRL „GC- Trade” în beneficiul recurentei a cheltuielilor de judecată compuse din

taxa de stat achitată la depunerea recursului în sumă de 380 lei și cheltuielile de asistență juridică în sumă de 2000 lei.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Potrivit materialelor cauzei, decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 12 martie 2019 și expediată participanților la proces la 28 martie 2019 (f.d. 107), însă la materialele cauzei nu există înscrisuri care să confirme momentul recepționării acesteia de către recurentă. Astfel, având în vedere faptul că recursul declarat împotriva deciziei din 12 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost înregistrat la 06 iunie 2019, în conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, acesta se consideră declarat în termen.

Prin încheierea din 09 octombrie 2019 a Completului Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de SRL „Prointelect-MP”, prin intermediul directorului Mihail Enachi și a avocatului Doina Crețu a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea speței date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de SRL „Prointelect-MP”, prin intermediul directorului Mihail Enachi și a avocatului Doina Crețu, va casa parțial decizia din 12 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău și va modifica hotărârea din 08 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, din următoarele considerente.

Din materialele cauzei rezultă că, potrivit contractului-comandă pentru serviciile de transport nr.003NC din 18 decembrie 2017, încheiat în calitate de transportator cu SRL „GC-Trade”, SRL „Prointelect-MP” a prestat servicii de transport internațional de mărfuri pe traseul Rusia-Moldova, iar SRL „GC-Trade” și-a asumat obligația și responsabilitatea să achite serviciile de transport oferite de recurentă potrivit facturii seria XI nr. 1076838 din 21 decembrie 2017, în sumă de 18852,57 lei. Serviciile de transport au fost prestate în conformitate cu normele și termenul stabilit de către părți, fapt confirmat prin scrisoarea de trăsură CMR nr. CR 0158012 și actul de îndeplinire a serviciilor nr.1004 din 21 decembrie 2017, semnat de ambele părți.

În conformitate cu prevederile contractuale, SRL „GC-Trade” urma să achite datoria în decurs de 20 zile după semnarea actelor sau după îndeplinirea serviciilor de transport internațional de mărfuri, astfel încât datoria a devenit scadentă la 11 ianuarie 2018, iar conform materialelor cauzei, se constată că la data înaintării cererii

de chemare în judecată, SRL „GC-Trade” avea o datorie față de SRL „Prointelect-MP” în mărime totală de 10000 lei.

Prin hotărârea din 08 octombrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani acțiunea depusă de SRL „Prointelect-MP” a fost admisă. S-a încasat de la SRL „GC-Trade” în beneficiul SRL „Prointelect-MP” datoria în sumă de 10000 lei în baza contractului-comandă pentru serviciile de transport din 18 decembrie 2017, dobânda de întârziere de 525,67 lei, penalitatea de 24757,43 lei, precum și cheltuielile de judecată pentru taxa de stat achitată la înaintarea acțiunii în sumă de 1058,50 lei și cheltuielile de asistență juridică de 8000 lei, iar în total suma de 44341,6 (patruzeci și patru mii trei sute patruzeci și unu) lei.

Totodată, potrivit înscrisurilor anexate la materialele cauzei, Colegiul lărgit constată că, intimata a stins datoria integral după pronunțarea hotărârii primei instanțe, achitând-o în două tranșe, și anume: 5000 lei au fost achitați la 30 mai 2018 (f.d. 87), iar 5000 lei au fost achitați la 22 octombrie 2018 (f.d. 88).

Astfel, în motivarea deciziei din 12 martie 2019, prin care a fost respinsă integral acțiunea înaintată de SRL „Prointelect-MP”, Curtea de Apel Chișinău a reținut că, în speță nu se întrunesc temeiurile legale pentru adjudecarea sumei de 10 000 lei din contul apelantei în contextul în care această sumă a fost achitată intimitei integral. Subsecvent, Colegiul a constatat că în speță nu se întrunesc nici temeiurile legale pentru adjudecarea penalității și a dobânzii de întârziere.

Colegiul lărgit consideră eronată soluția instanței de apel cu privire la respingerea pretențiilor reclamantei de adjudecare a penalității și a dobânzii de întârziere, or, la data înaintării cererii de chemare în judecată, precum și la data pronunțării hotărârii primei instanțe, datoria intimitei SRL „GC-Trade” nu era stinsă, iar dobânda de întârziere urmează a fi plătită pe toată durata întârzierii, până în ziua executării obligației.

Totodată, potrivit prevederilor art. 512 alin. (1) din Codul civil, în virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute. Prestația poate consta în a da, a face sau a nu face.

Conform art. 514 din Codul civil, obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

Articolul 572 alin. (1), (2) din Codul civil indică că, temeiul executării rezidă în existența unei obligații. Obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit.

Reieșind din normele citate, în caz de neexecutare benevolă a obligației din partea debitorului, creditorul poate recurge la forța de constrângere a statului pentru aducerea la îndeplinire a obligației. Dat fiind faptul că raportul juridic obligational este menit să producă efecte juridice, efectul general al obligației este de a da creditorului dreptul de a obține de la debitor îndeplinirea exactă a prestației la care s-a obligat, iar obligațiile se consideră executate în mod corespunzător, dacă sunt respectate toate condițiile prevăzute în contract.

Astfel, făcând referire la faptul că debitorul în speță a stins datoria integral doar după pronunțarea hotărârii instanței de judecată, nu putem vorbi despre o executare corespunzătoare a contractului, în situația în care creditorul a fost nevoit să recurgă la forța de constrângere a statului.

În așa mod, Colegiul lărgit consideră că prima instanță a calculat corect dobânda de întârziere în corespundere cu prevederile art. 619 alin. (1) din Codul civil, și

anume din ziua în care datoria a devenit scadentă – 11 ianuarie 2018 și până la 20 aprilie 2018, constituind suma de 525,67 lei. Totodată datoria de bază în cuantumul de 10 000 de lei urmează a fi exclusă, dat fiind faptul că la materialele cauzei sunt anexate înscrisuri care demonstrează stingerea acesteia.

Cu referire la pretenția de încasare a penalității, Colegiul lărgit reține prevederile art. 624 alin. (1) din Codul civil, potrivit căruia clauza penală (penalitatea) este o prevedere contractuală prin care părțile evaluează anticipat prejudiciul, stipulând că debitorul, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun.

Având în vedere că, în temeiul art. 268 din Codul civil, cerințele privind încasarea penalităților se prescriu extinctiv în termen de 6 luni, reclamanta SRL „Prointellect- MP” a pretins la încasarea penalității doar pentru perioada ultimelor 100 zile în mărime de 24757,43 lei, pentru perioada 12 ianuarie 2018 - 20 aprilie 2018, conform calculului anexat la materialele cauzei, iar prima instanță le-a considerat drept întemeiate.

De altfel, instanța de recurs reține și prevederile art. 630 alin. (1) din Codul civil, potrivit căruia, în cazuri excepționale, luându-se în considerare toate împrejurările, instanța de judecată poate dispune reducerea clauzei penale disproporționat de mari.

Astfel, ținând cont de cele expuse, Colegiul lărgit consideră că penalitatea calculată de către prima instanță este disproporționat de mare corelativ datoriei care urma a fi încasată, și din aceste considerente, cu respectarea principiului echității, instanța de recurs va micșora cuantumul penalității, dispunând spre încasare în acest sens a sumei de 10 000 lei.

Totodată, în conformitate cu prevederile art. 94 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată, iar potrivit art. 82 din Codul de procedură civilă, cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat și din cheltuielile de judecare a pricinii.

În acest sens, este de menționat faptul că prima instanță a încasat în beneficiul reclamantei taxa de stat achitată la depunerea acțiunii în sumă de 1058,50 lei și cheltuielile de asistență juridică în sumă de 8 000 lei. Totodată, prin cererea de recurs, SRL „Prointellect-MP” a solicitat încasarea taxei de stat, achitate la depunerea recursului, în sumă de 380 lei, precum și cheltuielile de asistență juridică pentru întocmirea recursului în cuantumul de 2 000 lei.

Reieșind din conținutul normelor imperative citate și circumstanțele stabilite, Colegiul lărgit consideră că este întemeiată adjudecarea sumelor achitate cu titlu de taxă de stat, în acest sens fiind anexate chitanțele confirmative. Însă, cheltuielile solicitate pentru asistența juridică, nu și-au găsit confirmarea în materialele dosarului.

Astfel, întru demonstrarea pretinselor cheltuieli de asistență juridică, au fost anexate copiile a două facturi fiscale (f.d. 23, 118), pe care Colegiul lărgit nu le poate reține drept probe, dat fiind faptul că acestea demonstrează doar faptul înaintării acestora spre plată, dar nu și faptul achitării lor.

Mai mult, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat costul unei ore de lucru a avocatului luând în calcul recomandările Uniunii Avocaților din Republica Moldova - 50 și 150 euro/oră. Aparent, CEDO a considerat rata pe oră de 50-60 Euro rezonabilă, iar într-o cauză complexă, a acceptat și rata de 100 Euro pe oră pentru lucrul unui avocat din Republica Moldova (cauza Oferta Plus SRL c Moldovei).

Totodată, lucrul avocatului nu constă doar în prezența fizică în fața instanței, dar activitatea lui pe o cauză este mult mai complexă și cuprinde activități atât în faza de pregătire a referinței, probelor, înscrisurilor, cât și urmărirea mersului procesului și după caz, realizarea căilor de atac sau depunerea titlului spre executare.

Însă, la materialele cauzei nu este anexată o descifrare a lucrului efectuat de către avocat, a timpului și efortului depus pentru fiecare etapă de reprezentare/întocmire a actelor și costul acestor lucrări. Astfel, pe prezenta cauză, pe lângă faptul că nu a fost demonstrată achitarea serviciilor juridice, nu a fost prezentată nici descifrarea lucrului efectuat.

Din aceste considerente și ținând cont de faptul că pretenția privind încasarea cheltuielilor de asistență juridică nu a fost argumentată și probată în modul corespunzător, Colegiul lărgit ajunge la concluzia că aceasta urmează a fi respinsă.

Or, potrivit art. 118 din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Partea care nu a exercitat pe deplin obligația de a dovedi anumite fapte este în drept să înainteze instanței judecătorești un demers prin care solicită audierea părții adverse în privința acestor fapte dacă solicitarea nu se referă la circumstanțele pe care instanța le consideră dovedite. Circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

Conform art. 130 din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor. călăuzindu-se de lege. Niciun fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea pricinii. Proba este declarată ca fiind veridică dacă instanța constată prin cercetare și comparare cu alte probe că datele pe care le conține corespund realității.

Din considerentele arătate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul declarat de SRL „Prointelect-MP”, prin intermediul directorului Mihail Enachi și a avocatului Doina Crețu, de a casa parțial decizia din 12 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a modifica hotărârea din 08 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, în partea încasării penalității.

Având în vedere cele expuse și în conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de SRL „Prointelect-MP”, prin intermediul directorului Mihail Enachi și a avocatului Doina Crețu.

Se casează decizia din 12 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Prointelect-MP” împotriva SRL „GC-Trade” cu privire la încasarea datoriei, a dobânzii de întârziere, a penalităților

și compensarea cheltuielilor de judecată, în partea încasării penalității, a dobânzii de întârziere și a taxei de stat, în rest decizia se menține.

Se modifică hotărârea din 08 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, în partea încasării penalității, după cum urmează:

Se încasează din contul SRL „GC-Trade” în beneficiul SRL „Prointelect-MP” penalitatea în sumă de 10 000 (zece mii) lei.

Se menține hotărârea din 08 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, în partea încasării dobânzii de întârziere și a taxei de stat.

Se respinge pretenția înaintată de SRL „Prointelect-MP”, prin intermediul directorului Mihail Enachi și a avocatului Doina Crețu, cu privire la încasarea cheltuielilor de asistență juridică în instanța de recurs.

Se admite pretenția înaintată de SRL „Prointelect-MP”, prin intermediul directorului Mihail Enachi și a avocatului Doina Crețu, cu privire la încasarea taxei de stat achitate la depunerea recursului și se încasează de la SRL „GC-Trade” în beneficiul SRL „Prointelect-MP” suma de 380 (trei sute optzeci) lei.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Judecătorii

Ala Cobăneanu,

Galina Stratulat,

Maria Ghervas,

Victor Burduh,

Svetlana Filincova